

7/67
6K-24

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Milli Emlak Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.MEG.0.07.00.00/3122-14400/
Konu : Yazılı Soru Önergesi

ACELE VE GÜNLÜDÜR
035349 22.12.2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 14/10/2010 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-67/3158 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Alaattin YÜKSEL tarafından Sayın Başbakanımızın yazılı olarak cevaplandırılması istemiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilen ve Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün ilgi yazı ekinde alınan 67 Esas sayılı soru önergesi Sayın Başbakanımızca, kendileri adına Sayın Bakanımızın koordinatörlüğünde cevaplandırılması istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesinde bahsedilen hususlara ilişkin cevaplarımız şu şekildedir:

13/12/1983 tarihli 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (r) bendi ve ikinci fıkrası 8/8/2011 tarihli ve 648 sayılı KHK ile değiştirilmiştir.

Buna göre; Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projeler kapsamında; Hazinesin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazları geliştirmek, değerlendirmek, kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazları satın almak, trampa etmek, kamulaştırma ve toplulaştırma yapmak görevi Milli Emlak Genel Müdürlüğü görevleri arasında sayılmış ve söz konusu taşınmazlara ilişkin her tür ve ölçekteki etüt, harita, plan, imar planları, imar plan tadilatları ve imar uygulamaları Bakanlığın talebi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapıp, onaylanarak yürürlüğe konulacağı hükmü getirilmiştir.

Bu madde hükmü ile getirilen düzenleme yalnızca Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projelere ilişkin olup, özellikle kentsel dönüşümüne konu olan ve ülke geneline etki eden yatırımlara dair plan ve tadilatlarının Maliye Bakanlığı'nın talebi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onaylanması ile ilgilidir.

Kaldı ki, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9'uncu maddesi kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kamu yapılarına ilişkin imar planlarını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya yetkilidir.

İmar planlarında meydan, yol, park, yeşil alan gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerlerin yerel idareye bedelsiz devrine ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11'inci maddesi halen yürürlüktedir.

Bu kapsamda yapılan düzenlemenin belediye meclislerinin ve il genel meclislerinin Anayasa ve Kanunlardan kaynaklanan yetkileriyle çelişmesinden söz edilmesi mümkün değildir.

Ayrıca, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8'inci maddesi ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri kapsamında yerel idarelerin plan onama yetkileri devam etmektedir.

644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri kapsamında, yalnızca Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projeler çerçevesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkili kılınmış olup, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8'inci maddesi ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302

sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri kapsamında yerel idarelerin plan onama yetkileri devam etmektedir.

Belde belediyelerinin plan yapma/yaptırma ve onama yetkilerinin tümüyle ortadan kaldırılması gibi bir durum söz konusu değildir. Bakanlar Kurulunca; uygulama usul ve esasları belirlenecek projeler Ülkemiz ölçeğinde önem arz eden projeler olup, ülke ölçeğinde imara, yapılaşmaya ve yerleşmelere yön veren Bakanlığımızın bu görev, yetki ve sorumlulukla donatılması Ülkemiz açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu düzenlemelerin ana amacı ülke ölçeğinde önem arz eden projelerle yatırım ortamının iyileştirilmesi, ülkemizdeki sektörlerin gelişmiş ülkelerdeki eşdeğerleriyle, rekabet edebilirlik özelliğini artırılması, istihdam olanaklarının genişletilmesi, kentlere marka niteliği ve kimlik kazandırılmasına yöneliktir. Yapılacak planlama çalışmalarında, çevre ve alt yapı dengelerinin ilgili mevzuat hükümleri kapsamında korunması da esas alınacaktır.

Daha evvelki sorulara verilen cevaplara paralel olarak yerel meclislerin yetkilerinin tamamen alınarak hazine alanlarının ranta açılması gibi bir husus söz konusu Kanun Hükmünde Kararnamenin oluşturulma gerekçeleri arasında yer almamaktadır.

Söz konusu planlar yalnızca Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projelere ilişkin olup, rant oluşturulması gibi bir hedef amaçlanmamaktadır. Aynı alan kapsamında yapılacak planlarda sosyal ve teknik altyapı alanları da planlama alanlarının ihtiyacı ile ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınarak oluşturulacaktır.

178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13. maddesi 1. fıkrasını (r) bendi “(Ek: 7/7/2011-KHK-646/1 md.; Değişik: 8/8/2011 -KHK- 648/40 md.) Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projeler kapsamında; Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazları geliştirmek, değerlendirmek, kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazları satın almak, trampa etmek, kamulaştırma ve toplulaştırma yapmak.” şeklinde düzenlenmiş olup, (r) bendi kapsamındaki tüm taşınmazlara ilişkin her tür ve ölçekteki etüt, harita, plan, imar planları, imar plan tadilatları ve imar uygulamaları Bakanlığımızın talebi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılıp, onaylanacağı hükme bağlanmıştır. 648 sayılı KHK ile yapılan değişiklik sonucu imar planlarının yapımı ve onaylanmasında, yeni bir kurumun yetkili olması durumu ortadan kaldırılmıştır.

KENTGES Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı (2010-2023) belgesinde planlama sisteminden kaynaklanan sorunlar kapsamında, kamu kurumlarının kendi kuruluş kanunlarından gelen plan yapma yetkileri nedeniyle planlama pratiğinde çok-başlılıktan doğan bir karmaşanın yaşandığı belirtilmiştir. Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğüne planlama konusunda verilen yetkiler KENTGES belgesi de dikkate alınarak, yeniden düzenlenmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza 653 sayılı KHK ile değişik 644 sayılı KHK’ nın 2. maddesi 1. fıkrası h bendi ile getirilen yetki ise belediyelerin imar planları konusunda yetkisini elinden almamaktadır. Sadece; yatırımlara ilişkin, ilgililerce hazırlandığı veya hazırlatıldığı halde yetkili idarece dört ay içerisinde onaylanmayan planların Bakanlığımızca değerlendirilmesi ile yetki, yatırım ve süre açısından sınırlılık içermektedir.

Ayrıca, küresel ekonomik şartların değiştiği günümüzde, bazı ülkelerde olduğu gibi Ülkemizde de yatırım ortamının iyileştirilerek bürokratik süreçlerin azaltılması, yatırımcıların uzun zaman kaybetmeden yatırımlarına başlayabilmeleri, yatırım ortamının iyileştirilmesi ile Ülkemizin her sektörde gelişmekte olan diğer ülkelerle gerek rekabet edebilirlik özelliğinin artırılarak gerekse Ülke ekonomimiz ve servis kalitesi ile istihdam artışının sağlanabilmesi amaçlarıyla etüt, harita, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları, parselasyon planları ve değişikliklerine ilişkin 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilen yetki, görevler ve sorumluluklar çerçevesinde yerel idarelerin yetkilerinin azaltılması ya da sorumluluk alanlarının azaltılması gibi bir husus mevzu bahis değildir.

Şöyle ki, söz konusu madde hükmü kapsamında sıralanan iş ve işlemlerin ilgili mevzuat uyarınca yetkisi bulunan idarelerce gerçekleştirilmesi ve öncelikle, tekliflere ilişkin yetkili idarelerin yatırımcı ve vatandaşlarla anlaşma yolunun denenerek, anlaşma sağlanması Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılan iş ve işlemlerde esas alınacak olup, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8'inci maddesi ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında yerel idarelerin yetkileri de devam etmektedir.

Buna ilave olarak, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kararname hükümleri kapsamında ifade edilen dört aylık sürenin yetkili idarelerce ilgili mevzuat kapsamında idarelerine intikal eden teklifleri zaman kaybına yol açmadan ivedilikle değerlendirmesi ve keyfi uygulamalardan kaçınılması gerekliliği bulunmaktadır. İmar, yapılaşma ve yerleşmeye ilişkin Ülke ölçeğinde yetkisi bulunan Bakanlığımız, yetkili idarelerce dört aylık sürenin geçirilmesi yönünde keyfi uygulamalarına ilişkin gerekli tedbirleri de bu çerçevede yapacağı hukuki düzenlemelerle almış olacaktır.

Sonuç olarak, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kararname hükümleri ile yerel idarelerin yetki, görev ve sorumluluk alanında bulunan iş ve işlemlere dair ilgili mevzuatlarda yer alan hükümler arasında herhangi bir çelişki bulunmamakta olup, Kanun Hükmünde Kararname hükümleri çerçevesinde Bakanlar Kurulunca ilan edilen özel proje alanları ile zaman açısından sürüncemede bırakılan yatırımcı ve vatandaşların taleplerinin ivedilikle neticelendirilmesi, merkezi idareler arasında dağınık halde bulunan planlama iş ve işlemlerinin özel bazı alanlar hariç olmak üzere tek elde toplanması böylece ülkemizdeki yatırım ve istihdam artışının sağlanması ile bürokrasinin azaltılması hedeflenmiştir. Ayrıca, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Kanun Hükmünde Kararname konusu iş ve işlemlerde yetkisi bulunan idarelere de imar, yapılaşma ve yerleşme konularında rehberlik etmeye, bu konularda yerel yönetimleri güçlendirmeye yönelik tedbirler almaya devam edecektir.

Diğer taraftan, Hazinesinin özel mülkiyetinde 3.644.171 adet ve 205.339.891.994,45 m² yüzölçümlü, Devletin hüküm ve tasarrufu altında 53.423 adet ve 4.342.006.375,70 m² yüzölçümlü taşınmaz bulunmaktadır.

Ayrıca; herhangi bir kamu hizmetine veya kamu kurumuna tahsis edilmemiş ya da fiilen tahsisli bulunmayan, orta malı vasfını taşımayan, imar planında konut alanı, ticaret alanı vb. kamunun kullanımı dışında bir amaca ayrılan Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazların satışı yapılmaktadır.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı